
Nyelvünk csodái, irodalmunk szépségei

A hangomat adom – beszélgetés Vass Istvánnal

Beszélgetéssorozatunk olyan önkéntes felolvasókkal készül, akik a Bodor Tibor Kulturális Egyesületben dolgoznak, s örvendeztetnek meg bennünket újabb és újabb Hangoskönyvekkel. Fogadják az interjúkat olyan szeretettel, amilyen örömmel felolvasóink nyilatkoznak.

- Kérem, meséljen egy kicsit magáról, mindennapjairól, munkájáról, szabadidős tevékenységeiről, stb.

- December végén betöltöttem a 64. évemet. Lajos barátom el is küldte nekem Paul McCartney zenés köszöntőjét: When I'm sixty-four. Az aktív szakmai pályafutásomat befejeztem. Magyar-angol szakos tanárként dolgoztam tizenegy-két évet, majd 38 éves koromban a másoddiplomám megszerzése után a rendszerváltozás utáni bankrendszerben helyezkedtem el. Első blikkre a két terület talán messzinek tűnhet egymástól, de az angol nyelv mint közös kapcsolódási pont jelentősen szűkítette a rést.

Hála Istennek, szép családom van: feleségem, két felnőtt házas fiam és egy gyönyörű kis másfél éves fiú unokám, akik elégedetté és boldoggá teszik az életemet.

Hetente egy napot unokázom, szívesen veszem ki a részem a főzésből, amire korábban nem futotta az időmből.

Az evésen túl jelentős kultúrértséggel is rendelkezem, így rendszeresen járok jazz- és komolyzenei hangversenyre és moziba. Sokat olvasok szép irodalmat, kevesebb politikát, csiszolgom az angolságot és olykor írogatok is.

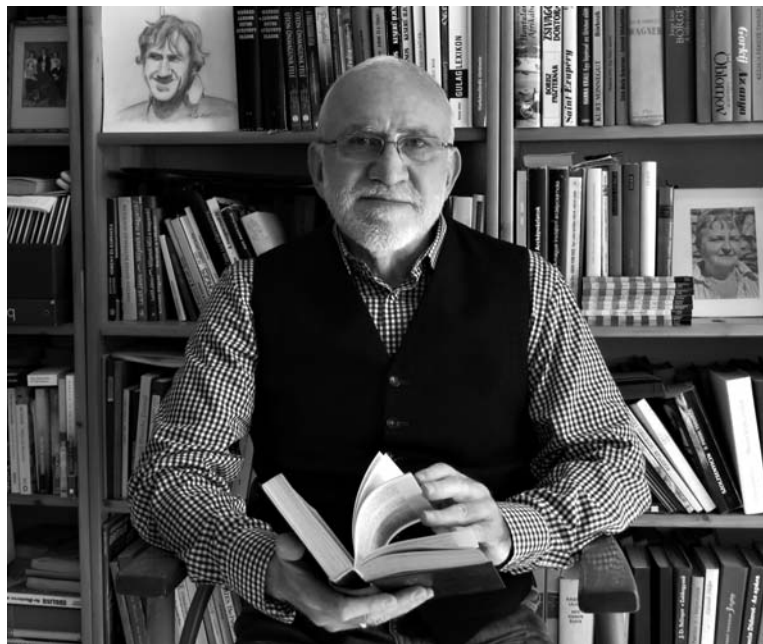
Rendszeresen kerékpározom (jó időben a szabadban, máskor szobabiciklin) és naponta gyógytornázom, illetve sétálok.

- Gyerekként milyen barátságban volt a könyvekkel és az olvasással?

- Nem voltam igazán szoros kapcsolatban az olvasással. A kötelező olvasmányoknál messzebb nem igen jutottam. A könyvek szeretete tizenéves koromban kezdett kialakulni bennem, elsősorban az akkor már olvasó barátaim hatására. Ugyanakkor a családban az anyai nagymamám nagyon szerette a könyveket. Én jártam át a szomszédos falu könyvtárába, és hordtam neki haza az olvasnivalót. Ma is emlékszem ezeknek a könyveknek a kissé porosdohos illatára, ill. a liliputi Gabi fodrászra, aki fodrász és könyvtáros volt egy személyben, és ahogy forgolódott szegény a beteg hátával a polcok között.

- Hogyan került kapcsolatba a Bodor Tibor Kulturális Egyesülettel?

- 2017 végén, 2018 elején hetekre ágyba döntött a kór. Miután jó időre kivonódtam a forgalomból, volt módom átgondolni, hogy mit is szeretnék kezdeni magammal az akkor már küszöbön lévő nyugdíjba vonulásom után. Az a gondolat munkálkodott bennem, hogy mindenképpen

valamilyen önkéntes munkát szeretnék végezni, mert hiszem, hogy van még bőven javítani való Isten szép világán.

Ezt követően egy-két héten belül a feleségem az interneten talált egy felhívást, amelyben önkéntes felolvasókat kerestek. Középiskolás koromban diákszínjászó voltam, később tanárként olvastam fel irodalmi szemelvényeket a tanítványaimnak. Sőt elárulhatom azt is, hogy megismerkedésünkkor a feleségem először az orgánomomba szeretett bele. Egy szó, mint száz, mindketten úgy véltük, hogy a hangoskönyv készítést nekem találták ki.

Miután Maxi elfogadta a beküldött próbaolvasásomat, azonnal bele is vettem magam a munkába. Azóta tulajdonképpen ez a tevékenység adja a mindennapjaim gerincét.

- Mit olvas fel szívesen?

- Eddig kilenc könyvet olvastam fel; elmondhatom, hogy mindegyik a szívem csücske. Az eddig felolvasott művek műfaji spektruma a regénytől a novellákon és esszéken át a pszichológiáig, az útirajzig terjed. Mindent szívesen vállalok, ami személyesen megérint, és amiről azt gondolom, hogy mások számára is fontos üzenetet hordoz.

Számomra kettős gyönyörűség a felolvasás; egyrészt a már említett újraolvasás öröme, másrészt a művekbe kódolt tartalom közvetítésének az izgalma egy új kommunikációs eszköz által.

- Jelenleg milyen könyvön dolgozik?

- A tizedik könyvön dolgozom, Temesi Ferenc Bartók című regényén. Hihetetlen szellemi élmény ezt a műfaji megjelölése ellenére nagyon gazdag kor- és kultúrtörténeti anyagot újraolvasni és remélhetőleg a majdani hallgatóság számára is élvezetessé tenni.

- Egyéni könyvkéréssel felkeresték már?
 - Maxi nemrég megkeresett egy könyvvel, amely az 1920-as évek kávéházi világáról szól. Az én hangomon képzelem el az anyagot. Ez lesz a következő munkám, amit elkezdek, amint befejeztem a lassan elkészülő Bartók könyvet.
 - Ha akadnak nehézségei felolvasás közben, mik ezek?
 - Nehézségek minden munkában akadnak, de természetesen nem ezek vannak túlsúlyban. Elég gyakran le kell állítanom a felvételt, ha például egy padlógázás autó vagy egy felbőszült csaholó kutya halad el a ház előtt. Ami viszont rajtam múlik, az a nyelvem összeakadása, amikor kevésbé vagyok koncentrált. Persze ezek a körülmények könnyen kiiktathatók, ha az ember megállítja a felvételt, és megismétli az érintett szövegrészt.
 - Kedvcsinálásként, ajánlana röviden egyet a felolvasott könyvei közül?
 - Kepes Andrásnak a Világkép című opuszát emelem ki. Rendkívül könnyed stílusban ír olyan nagy fajsúlyú témákról, mint például a világvallások, a migráció vagy a környezetünk pusztításának, pusztulásának kérdései. Élete során rengeteget utazott és sok kultúrában élt hosszabb-rövidebb ideig, ami felruházta őt a másik ember elviselésének, tiszteletének a képességével. A legszélsőségesebb helyzetekben is meg tudta őrizni az emberségét és finom humorát. Jó szívvel tudom ajánlani a könyvet mindenkinek, akit érdekel a különböző civilizációk egymás mellett élése.
 - Hosszú távon tervez valamit a közeljövőben?
 - Hosszú távra azt tervezem, hogy szeretnék minél tovább itt lenni ezen a Föld nevű bolygón, és a családom, illetve a tágabb környezetem hasznára lenni. Hogy láthassam a többi unokám megszületését is, és segíthessem a növekedésüket.
- Zárszóként két dolgot még el kell mondanom. A Bodor Tibor Kulturális Egyesületben egy olyan új közösségre találtam, amelyet nem mertem remélni. Katát, Mónit és Maxit meg a többieket is nagyszerű embereknek tartom és hálás vagyok, hogy ismerhetem őket.
- Fontosnak tartom, hogy változzunk, egyre finomodjunk. A változást nem a másik embertől várva, hanem magunkon kezdve. Forradalomra van szükség, de nem kint az utcán, a barikádon, hanem a lélek forradalmára. És ha mindnyájunkban megtörténik a változás, előbb-utóbb a környezetünkben is viszontlátjuk azt.
- Köszönjük a sok szép felolvasott könyvet, további sok sikert és jó egészséget kívánunk!

Árvay Mária

Erdősné Onda Marica: Más szemmel

Négykor, amikor végzek a munkahelyemen, mindig csúcsforgalomban igyekszünk haza vakvezető kutyusommal. Ma sem volt ez másképp. Főleg pénteken rohan mindenki, gondolom bevásárolni, vagy egy hajtós hét után kipihenni a fáradalmakat.

Bogi is észlelhetően siet hazafelé, hogy végre lekerüljön róla a hám, a felelősség, és gondtalan játékba kezdhessen négylábú barátnőjével, Zinával.

Átjárók, zebrák, jobbra és balra kanyarodások után, embereket, kerékpárokat, babakocsikat, szaladgáló kisgyermekeket kerülgetve fordulunk be az utcánkba. Itt mindig visszafogom a vehemens kis sofőrömet, mert a szociális otthonnál gyakran találkozunk bottal, járókerettel tipegő idős emberekkel. Csöndes beszédre leszek figyelmes, lassítom lépteimet, Bogi alkalmazkodik hozzám. Érzem, hogy figyel, jobbról próbál kerülni valamit, majd megtorpan, instrukciót vár. Sajnos ismerem már jól, hogy képes megállni egy kis simogatásért, vagy öntudatosan néz az előtte állóra, szemével kérdezve: - Na, mi lenne, ha kikerülnél?

- Bogi, tovább előre!- mondom határozottan.

Nem szeretem, ha kényelmeskedik és mással oldatja meg a feladatot. Nem, mintha legtöbbször nem értenék vele egyet, hiszen sokkal könnyebb egy látó embernek ellépni előlünk, mint egy kis labradornak navigálnia úgy nem látó gazdiját, hogy mindenki kényelmesen elférjen a sokszor keskeny és rossz minőségű járdákon. Ez többnyire babakocsit toló anyukákkal szokott kényelmetlenné válni, hiszen érthető módon, nem szeretné letolni a kocsit a fűbe, esetleg sárba. Nem beszélve a vízelvezető csatornákról vagy árkokról, amik a legtöbb utcában fellelhetőek, akárcsak a rossz kerítések, vagy ha jók, akkor kiér mögülük a sövény vagy valami más növény, esetleg a ház falából áll ki a konvektorrács, belemezelt ablakpárkány, ami sérülést is okozhat. Ezért rossz, hogy keskeny a járda, ami rendszerint középen fel van bontva, majd egyenetlenül visszaaszfaltozva. Ezt szegélyezi a csatorna vagy a füves árok, esetleg sövény, fák, bokrok, mert ugye valami zöld mégiscsak kell, és már futhatnak is az autók a kövesúton. A járdák szélessége a legtöbb helyen az egy métert sem éri el. Azért, ha itt szembekerül egy babakocsi meg egy kisededhez képest hatalmas fekete kutya egy vak gazdival... Nos, a találkozás végkifejletének csak az intelligencia, vagy annak hiánya szabhat határt. Ha tudom, hogy akadálymentes a terep, akkor általában önszántamból lehúzódom, pláne, ha meghallom a szembejövő forgalmat. Ha a szülő szúr ki hamarabb minket, akkor ő áll le egy kapubejárónál vagy valami szélesebb helyen és előzékenyen utunkra enged. Ez eddig teljesen korrekt. A baj ott kezdődik,

ha olyan szűkületnél találkozunk össze, ahol szinte lehetetlen félrehúzódnia utat engedni.

Bogi, mint bájos, játékos és főként közvetlen és barátságos vakvezető kutya, egészen biztosan bemutatkozna a fejmagasságában lévő gyermeknek. Ha a baba vigyorog, akkor örömködünk egy kicsit anyukával, majd megpróbálunk féloldalasan, pocit behúzva elslisszanni egymás mellett. Nagy örömmre egyre inkább ez az általános, hogy az emberek felismerik a segítő kutyákat és barátságosan vagy kimért udvariassággal igyekeznek megoldani a találkozásokat.

Van azért ellenpélda is. Amikor ingerülten megkérdezik, hogy miért pont most és itt kell sétáltatnom a kutyámat a csúcsforgalomban?

Erre én megpróbálom a kedélyállapotomat legjobban titkolva, nyugodt hangon közölni, hogy nem sétálunk, dolgozni megyünk, vagy épp voltunk. Erre még sosem jött válasz, bár kétségem sincs afelől, hogy hitetlenkedve fogadják eme megnyilvánulásomat.

Több évtizedes kutyás közlekedésem során egyetlen egyszer fordult elő, hogy az anyuka sikoltozva sarkon fordult és a legközelebbi lehetőségnél átszaladt az úton a túloldalra. Nagyon rossz érzés volt.

Mindig kényelmetlenül érzem magam, ha bájos négylábúm riadalmat kelt. Talán akik félnek a nagytestű ebektől nem tudják mérlegelni, hogy nem lehet segítőtárs egy agresszív, támadó hajlamú állatból.

Na, de jól eltértem az eredeti mondandómtól, bár azt hiszem, a történet megértéséhez mégis csak vázolnom kellett a helyi járdaviszonyokat.

Bogi megemberelte magát, akarom mondani: összeszedte a kis fejéből a tanultakat és balról próbálta kerülni az akadályt, noha ehhez már le kellett lépnie a járdáról.

Jellegzetes csoszogást és bot vagy járókeret koppanását hallottam. Ezek szerint nem tévedtem, ma is találkoztunk a kellemes időjárást kihasználó, sétálgató idős emberrel.

- Várjon kedves, elengedem - mondta a bácsi.

- Tessék csak maradni, majd a kutya kikerüli - vágott közbe egy fiatal, de legalábbis fiatalos női hang a fal mellől.

Fejemben kirajzolódott a kép: Az épület falánál egy nő állt, vele szemben a bácsika; beszélgettek. Megérkeztünk Bogival, aki került volna jobbról, de az asszony rendíthetetlen nyugalommal állt és hallgatta a beszélgetőtársát. Balról, a bácsi mögött már nem volt annyi hely, hogy Bogi nyugodt lelkiismerettel választhatta volna a kerülést azon az oldalon. Tehát megállt és nézett az emberekre, megoldást várva. Unszolásomra azonban lelépett a járdáról

és kikerülte őket. Szerencsére épp nem volt csatorna vagy más bokatoró akadály, sőt. Tudomásom szerint a szemben lévő iskolához tartozó parkoló van ezen a szakaszon a járda mellett, ahol épp nem várakozott egy négyke-rekű sem.

A női hang nevetgélve méltatta az „ügyes kutyust”.

A bácsi mégiscsak arrébb lépkedett, legalábbis erre következtettem a meg-változott hangirányból.

A lakásunkig tartó rövid szakaszon végigfutott néhány gondolat a fejem-ben.

Először is, hogy nem szeretnék mélyre menő következtetéseket levonni, mert nem látok, tehát nem tudom teljes biztonsággal felmérni a helyzetet. Nem tudhatom, hogy mi okból nem lépett el előlünk ez a nő. Ha nyomós oka volt rá, akkor ezer bocsánat. Ha viszont könnyedén megtehetette volna, akkor nem értem: miért gondolja azt egy egészséges ember, hogy kényelmesen várakozik, amíg a sérült megoldja a helyzetet, vagy ha nem ő, hát az okos kutyája? De, ami még ettől is jobban foglalkoztat, hogy miért gondolja úgy egy mozgásában korlátozott idős ember, hogy szívesen utunkra enged, hogy megkönnyítse a közlekedésünket?

Sérültek szolidaritása? Lehet, hogy a legtöbb embernek el sem jut a tuda-táig, mit lát, vagy csodálja, esetleg kíváncsian teszteli a négy lábú segítőket?

Egy másik sérült ember, bármilyen fogyatékossgal éljen is, hamarabb belátja, hogy önállóságunk ellenére is jól eshet a segítség?

Nem akarok senkit sem megbántani, főleg nem ítékezni mások cseleke-detei vagy gondolkodásmódja felett. Nem várom el, hogy kiürüljön az utca vagy félreugráljanak előlünk az emberek. Egyszerűen csak érdekelne, hogy miért alakulnak ki ilyen helyzetek.

Persze lehet, hogy a legvalószínűbb magyarázat az, hogy a legtöbb embernek nincs ideje, türelme vagy igénye ilyeneken agyalni.

Megáll, beszél, továbblép; és nemcsak fizikai, de lelki értelemben is. Leköti látása alapján a gondolatait is a forgalom, vagy a teendői, gondjai, vagy éppen beszélgetőtársának utolsó mondata.

Mondják is, hogy túl sokat agyalok a „miérteken”. Van időm rá, hiszen nem vonja el figyelmemet a vizuális világ. Hangokból, érzésekből, kimondott vagy ki nem mondott félinformációkból építek magam köré egy világot, amin aztán rágódhatok kedvem szerint.

A kapuhoz érve Bogit leszerszámózom, elengedem. Elképzelem, ahogy vidáman elszalad, meghemperedik a fűben, szimatol, majd „összeölelkezik” az időközben érkező Zinával.

Elmosolyodok. Igaza van. Az utcát, munkát és minden vele járó gondolatot zárjunk kívülre és vessük bele magunkat a békés otthonunk, a szeretetteljes családjunk meleg ölelésébe. Vegyük fel a pillanat nyugalmát, örömét, a saját magunk által teremtett mikrokozmosz harmóniáját, amelyből feltöltekezve majd ismét erősen állhatunk a mindennapok kihívásai elé.

Versvilág – összeállította Árvay Mária

Terhes Gábor: Magyar Nagyhét és Húsvét

Szentséges szó szállott a böjti szelekkel,
És negyven napig megszállt az elmélyülés,
Viszem életemet büntől mosott szívvel,
Könnyű lett kereszttem, mint sarjadó vetés.

Nyelvemen szólott, ki megváltott vétkemtől,
Szüksége volt reám, bár méltó nem voltam,
Adott mérhetetlen Szeretet-erejéből,
Felemelt szívemmel mellé állottam.

Földöntúli fénnel ragyogott Keresztje,
Minden istentelen a semmibe hullott,
Ki pusztítva rátört Árpád nemzetére,
Romlott angyalként a sötét mélybe bukott.

Ragyog a Szent Kereszt, fénye Nemzetemen,
Mindeneket elborít égi világa,
Villan síkon, hegyeken, folyók medreiben,
Áldás száll székelykapukra, kopjafákra.

Áldása ez annak, ki nyelvemen szólott,
És élt a Nagyhét tudat-reménységben,
Élő hitre hív az igaz Feltámadott,
Mellé kell állni Testvér-Szövetségben.

Mert Róma, Wittenberg, és Genf immár testvér,

Hamis krisztusoknak örökre veszni kell,
Erre hív az igazban szentelt magyar vér,
Küzdve lelkes erővel, s nem ontott vérrel.

Hittel menni bátran, haladva a korral,
Székelykapuk, kopjafák, ragyogjatok hát,
Feltámadást rejtő áldásos Húsvétal,
Hiszem a Nemzet végső feltámadását!

Tóth Enikő: Nagycsütörtök 2017-ben

Erős szél jár a fák alatt,
itt ragadt néhány pillanat,
Júdás csókja az arcokon,
elárultak? Hát nem tudom...
Hazádban szép, mi Istené,
emberként nézel még felé,
s hittel várod a holnapot,
melyről gyermeked álmodott!

Feltámadást, tiszta jövőt,
apró madárkát felröppenőt,
melynek hangja az égig ér,
imádkozva szebb holnapért...
Kenyér és bor a vacsora,
Jézus nem bántott meg soha,
bűnöd magára vette rég,
tiszta fölötted így az Ég...

Húsvét

Húsvétra készülsz, az ünnepet várod,
tavaszra ébred az égi határ
Eldobod lassan a télikabátot,
nyílik a szíved, égi jelre vár...

Indul a lélek fel a Golgotára,
újragondolva a kereszthalált,
Isten a fiát küldte erre a világra,
s az emberi gyarlóság égre kiált

S eljön a vasárnap arany szavakkal,
hirdeti végre a feltámadást,
múló időben sok új tavasszal,
húsvétnek ünnepét adja majd át...

Horváth Piroska: A könyv illata

Léleknek táplálék a zamatos betű,
egy korty a világból az éltető nedű,
szónoki emelvény, hogy értsék a csodát,
jó szándék tapossa a régen-volt nyomát,

papírlapnak zaja nem szólhatna szebben,
szomjas lélek kortyol, feléled a szellem
pihe-roppanástól, fa-lélek nyögéstől,
eszméket ölelő, bársonyos kötéstől,

rejtett zegzugába betűt ró az elme,
hogy a sziporkának legyen majd értelme...
lágyszóhajok ülnek a szótagok között,
minden remény előtt, minden bánat mögött,

illata van itt az ízes mondandónak,
tisztá lélekcseppnek, a lefestett szónak,
gondolatfürtökbe simított, szép szavak,
miből egy szó-szobrász bálványokat farag,

klaviatúrámot gyorsan klimpírozom,
hogyha márványbetűk regélnek síromon,
sorok közt olvasd el az elrejtett csodát...
verseskönyv illata lengje be a szobád!

Tóth Ágnes: Költészet napjára

Mennyi név mennyi csoda
Kik írtak és daloltak
Szárnyaltak s meghaltak
Ránk hagyták a szavakat

Főhajtás a múltnak
Költőknek múzsáknak
Reménnyel a holnapnak
S halkuló daloknak.

Maradtak lelkekben
Lázadó szívekben
Papíron a könyvekben
Örökre a nemzetben

www.poet.hu

A cinkotai nagyicce története

A cinkotai plébános püspök szeretett volna lenni. Meg is írta Mátyás királynak, hogy így, meg úgy, ő már eleget plébánoskodott, a király tegye meg püspöknek.

Mátyás király megüzente, hogy püspök lehet, ha megfelel az ő három kérdésére: „Hol kel fel a Nap? Mennyit ér a király? Mit gondol a király?” Ha ezeket a kérdéseket megválaszolja a plébános, akkor püspök lehet, ha nem, kiveti még a plébánosságból is. Búnak ereszkedett a plébános. Mit feleljen ő ezekre a kérdésekre?

Odacseppent a plébánoshoz a kántor, látta, hogy a plébános igen lógatja az orrát, megkérdezte:

- Mi bántja úgy a plébános urat, hogy így búnak adta magát?

A plébános elpanaszolta, hogy járt Mátyás királlyal. Azt mondta a kántor:

- Na, ezért egy cseppet se egye magát a plébános úr! Adja ide a reverendáját, elmegyek én Mátyás királyhoz, s megfelelek neki.

A plébános nagy vonakodva, de csak odaadta a reverendáját a kántornak, s az megjelent a király előtt, mint cinkotai plébános.

Kérdezte Mátyás király:

- No, plébános úr, hol kel fel a Nap?

- Felsőgednek Budán, nekem Cinkotán - válaszolta a kántor.

- Hát aztán, mennyit érek én? - tette fel a király a második kérdést.

A kántor azt felelte:

- Huszonkilenc aranyat!

- Ugyan bizony, mért pont huszonkilencet?

- Mikor Krisztus urunkat Júdás elárulta, harminc aranyat kapott érte. A király nem ér annyit, mint Krisztus urunk, egy arannyal olcsóbb!

- Arra mi a válaszod, hogy mit gondolok én?

- Felsőged azt gondolja, hogy a cinkotai plébánossal beszél, pedig én csak a cinkotai kántor vagyok.

Megtetszett Mátyás királynak az okos beszéd. Azt mondta a kántornak:

- Na, fiam, amiért ilyen okosan feleltél a kérdéseimre, teljesítem egy kívánságodat. Mi legyen az?

- Én azt kérem felségedtől, hogy a cinkotai icce kétszer akkora legyen, mint máshol!

Mátyás király mindjárt elrendelte, hogy tegyék törvénybe a dolgot. Mire a kántor hazaért, Cinkotán már kétszer akkora volt az icce, mint máshol. Csak azt felejtette el hozzátenni, hogy az ára ne legyen kétszer annyi, mint eddig volt.